

Nr 554

Av herr Elmwall m. fl., angående jordbrukets inkomstutveckling i Mellansverige och Norrland.

Inkomstutvecklingen för jordbruket, så som denna redovisas av lantbruksstyrelsen i de jordbruksekonomiska undersökningarna, visar stora olikheter. Vissa områden har sedan 1954 fått vidkännas inkomstminskning av sådan storleksordning, att nedbrytning nu sker av tidigare uppbyggda värden. Fastigheternas underhåll eftersättes, och bostäder och ekonomihus förfaller. Någon upprustning av byggnader i likhet med vad som sker i tätorterna är i regel inte möjlig.

Viss produktion hindras på vissa håll genom regleringssystemet och överföres till andra områden. Så sker t. ex. genom slaktdjursavgifterna en uppbromsning av fläskproduktionen i Norrland och Mellansverige. Norrland producerar endast ca 70 000 grisar per år, vilket är en ringa mängd av det behov som där föreligger. Mellansverige producerar knappast fläsk i den utsträckning som täcker behovet inom slakteriföreningarnas egna avsättningsområden. De stora tätorternas behov tillgodoses från annat håll.

I Norrland torde nämnvärd överproduktion av mjölk och mejeriprodukter icke förekomma. Konsumtionen av k-mjölk är hög i dessa områden såväl som i Mellansverige. I Mellansverige har jordbrukarna ständigt byggt sin ekonomi just på mjölkproduktionen. Nu synes bedömningen från jordbrukarnas sida av lönsamheten av denna produktionsgren mycket pessimistisk. Många ur avelssynpunkt värdefulla besättningar bryts ner och skingras. Ändå kan sägas att de naturliga förutsättningarna för en lönande mjölkproduktion i Mellansverige består. För Norrland är produktionen av fodersäd och animalier de produkter som kan eller bör för framtiden bedömas bli bärande.

Givetvis förekommer olikheter i inkomsthänseende mellan jordbruk i de olika storleksgrupperna. Men en försiktig bedömning av de jordbruksekonomiska undersökningarnas resultat ger vid handen, att det är mellan olika områden de stora olikheterna förekommer. Detta var icke fallet vid slutet av den period under vilket jordbrukets inkomster reglerades av den s. k. jordbrukskalkylen. Det var först i och med treårsavtalet som de stora olikheterna började framträda. Förhållandet har än mer accentuerats under de år som gått av sexårsavtalet. Här kan med skärpa framhållas, att för vissa områden skulle några få år till med samma utveckling betyda en katastrof. Det bör även framhållas, att den undervärdering av det

svenska jordbruket som framträder på vissa håll kan, om detta inflytande blir för stort, medföra förändringar som icke är till båtnad för samhället.

Att reglera en näring som jordbruket är svårt. Men det är givetvis omöjligt att fastlägga en regleringsåtgärd och låta denna bestå utan att pröva utfallet av den. Här såväl som på många andra områden har åtgärder vidtagits som vid tillfället bedömts som riktiga och nödvändiga men som vid längre tillämpning visat sig lämna resultat, som ej är godtagbara för alla dem vilkas inkomster regleras av åtgärden. Alla vidtagna åtgärder bör följas och olika konsekvenser observeras, och vid felaktigheter bör rättelse vidtagas innan svårare följder av ett misstag uppstår. Särskilt vid så långsiktiga avtal som träffats för jordbruket bör detta vara en regel att följa.

Det torde således vara ofrånkomligt att, vid de förhandlingar, som förutsättes komma att föras med anledning av den stora inkomstefterläpning, som konstaterats för jordbruket, undersöka och avhjälpa de orsaker, som medfört att inkomsterna sedan 1954 blivit så väsentligt olika områdesvis i de områden som redovisats i de jordbruksekonomiska undersökningarna.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om så skyndsamt undersökning av orsakerna till den ogynnsamma inkomstutvecklingen för jordbruket i de mellan-svenska och norrländska områdena, att erforderliga åtgärder till förbättring av inkomstutvecklingen i de berörda områdena kan vidtagas redan i samband med de förhandlingar, som förutsättes komma till stånd mellan statens och jordbrukets förhandlingsorgan under våren 1963; samt

att jordbruksutskottet måtte behandla motionen så skyndsamt, att riksdagsbeslut i frågan kan fattas för tillgodoseende av motionens syfte om åtgärder redan vid den ovannämnda tidpunkten.

Stockholm den 26 januari 1963

Emil Elmwall

Carl Eric Hedin

Einar Gustafsson

i Kårby

Fritz Börjesson

Harry Wahrendorff

Anders Dahlgren

i Glömminge

Erik Grebäck

Harald Larsson

i Hedenäset